

מאורות

מאורות 2016
מוסד וקיסרות

"שום אדם אינו אי" – גם אם אנחנו חשים כיחידים ופועלים כך, הגזע שלנו הוא אורגניזם יחיד.
 רוברט א' היינליין

בני אדם הם יצורים חברתיים. מאז ומעולם התכנסו – ראשית סביב למדורות ובמערות, והיום במדינות וארגונים חובקי עולם. ואנו מדמיינים ארגונים גדולים אפילו יותר. אנו חולמים על ארגונים חדשים, שונים ועצומים יותר שיקרמו עור וגידים בעולמות אחרים. במלואת חמישים שנה לקרן לירושלים, התומכת בכנס "מאורות", אנו מקדישים את הכנס השנה לארגונים חברתיים מכל סוג ומין. ארגונים שהתקיימו בעבר וקיימים היום, ארגונים שאולי לעולם לא יתקיימו וארגונים שאולי כלל אינם אנושיים.

אנו שמחים שבחרתם להצטרף אלינו לכנס מאורות 2016 – מוסד וקיסרות.

קרן, אהוד ונועה

עוד משחר ההיסטוריה של הז'אנר הייתה הפריה הדדית של רעיונות בין המדע הבדיוני למדע. יכולתו של האחד להפרות את האחר, ושל האחר ליישם את הראשון, שימשו בסיס איתן לקשר ההופך חלומות למציאות, ולהיפך.

כנס "מאורות" 2016 יעסוק בצורות והיבטים שונים של ארגונים ומוסדות חברתיים. נבחר את החשיבות והצורך של ארגון חברתי מנקודת מבט היסטורית, חינוכית ופילוסופית. נדון במישור האקדמי במוסד המלוכה בישראל, בבית הספר כמוסד חברתי, ייחודיות האדם בפילוסופיה היהודית ובמחשבה שבין הלשון הממוסדת לבין לשון עממית.

הרשות לקהילה ולנוער שמחה לארח את כנס מאורות ולספק כר ומעוף, למחקר ולדמיון עבור חוקרי האוניברסיטה וחברי האגודה הישראלית למדע בדיוני.

אורלי וסיון

הנהלת הכנס והמבקרים מזידים לקרן ירושלים על תרומתה הנדיבה.

לקרן לירושלים
 THE JERUSALEM FOUNDATION
 لمؤسسة صدوق القدس

אגודה ישראלית למדע בדיוני ולפנטסיה

האגודה הוקמה במאי 1996 כדי לקדם את התחום בישראל, תוך שימת דגש על טיפוח וקידום יצירה ישראלית מקורית. פעילותה כוללת הפקת כנסים, הרצאות בנושאי יצירה ספקולטיבית, הקרנות של סרטי ז'אנר, תחרויות כתיבה מקורית ופעילויות נוספות. האגודה מוציאה לאור כתב-עת מקוון ומפיקה מאז שנת 2009 את "היה יהיה": אסופה שנתית של סיפורי מדע בדיוני מקורי. מדי שנה היא מעניקה את פרס גפן לספרי ולסיפורי המדע הבדיוני והפנטסיה הטובים ביותר.

אגודה ישראלית
 למדע בדיוני ולפנטסיה

סגל הכנס:

מנהלים: קרן לנדסמן
 ואהוד מימון

אחריות מרצים והפקה:
 נועה רייכמן

פרסום: הלה הראל

עריכה: רמי שלהבת

דוכנים: אורלי טרנר (ווילי)

אחראי מתנדבים: עדו ענבר

תוכן מדעי: ד"ר עמנואל לוטם

אתר, בנייה והפעלה: יעל פורמן, דמיאן הופמן,

עינת סיטרון

כספים: מעיין שיר

לוגיסטיקה: דניאל שוורץ

עיצוב: ברק ברודו, דניאלה קרני-הראל, שרון (מיצי) שמעוני

הקרנות ותמיכה טכנית: מעיין גיל וברק איטקיו

ייעוץ ותמיכה: תומר קראוטהמר

הרשות לקהילה ולנוער

אורלי גרונולד וסיון שהינו – קשרי אוניברסיטה לקהילה

הרשות לקהילה ולנוער

מאורות

פאודליזם לא גר כאן יותר / דניאל פידלמן

אין מוסד שמזוהה עם ימי הביניים יותר מהפאודליזם – אותה שיטה היררכית של נאמנות וסיוע צבאי למלך – תמורת קבלת נחלה והגנה מצדו. אולם המחקר ההיסטורי מטיל כבר ארבעים שנה ספק בעצם קיומו של מוסד כזה. בהרצאה אדבר על מאפייני הפאודליזם, הסיבות שבגללן הוא היה בעיקר פיקציה ספרותית ומשפטית, על המציאות ששררה בפועל בימי הביניים ועל הסיבות לכך שספרי הלימוד הקריאה עוד לא קיבלו את העדכון.

על המרצה: כותב ומתרגם. מלמד שפות והיסטוריה באמצעות משחק תפקידים.

12:00, המוסד השמימי,

עמדות רדיקליות בעד ונגד בית הספר הציבורי / ד"ר בועז צבר

מאז היווסדו זכה בית הספר הציבורי ליחס אמביוולנטי בתודעה הציבורית – רעיונותיו המכונים נטועים בעת ובעונה אחת במושגי החירות וההעצמה ובאינטרסים פוליטיים ומדכאים. בהרצאה אבקש להבהיר את טבעם של יסודות אלו ולתהות כיצד הם משליכים על עבודתם של אנשי חינוך ועל תפיסתו של בית הספר הציבורי בתקופתנו.

על המרצה: ראש לימודי חינוך במכללת דוד ילין.

11:00, המוסד השמימי,

אירוע חינוך

סדנה – קיפולי נייר / שרון שמורק דפנר

קיפולי נייר הם אומנות עתיקת יומין, שזוכה לעדנה מחודשת בעשרות השנים האחרונות. בתקופה זו הצטרפו לדגמים המסורתיים עוד שלל דגמים חדשים בעלי תכונות מפתיעות – למשל קפיציות. בסדנה, ברוח החג, נבנה דגם של סביבון שמסוגל גם למחוא כפיים.

מגיל 8 ומעלה. צעירים יותר בליווי מבוגר.

על המנחה: חברה בארגון אמני אוריגמישראל (לשעבר אואזיס). מתכנתת וחובבת מדע בדיוני מגיל צעיר.

11:00, סיטש,

אירוע חינוך

חיבור תשבצים / ד"ר דפנה קירש

תמיד חלמת להפתיע את החבר בתשבץ מושקע על הרובוטים של אסימוב? רוצה להכין לאחותך תשבץ ליום ההולדת על כל כתיבי היינליין? ואולי להורוך יש יום נישואים ודווקא תשבץ על החלל ישמח אותם יותר מכל? עכשיו אתם יכולים. בסדנה נציג כלים וטיפים לחיבור תשבצים, שלב אחר שלב, ונתנסה בכתיבת תשבץ, בכל נושא שתבחרו.

מגיל 10 ומעלה.

על המנחה: מדריכת פסיכומטרי, מעבירה חוגי חידות וחובבת מדע בדיוני ותיקה.

12:00, צי הפדרציה,

סדנה

"מקודומיניום" חדעולמי לקיסרות גלקטית / אלי אשד

סדרת ה"קודומיניום" של ג'רי פורנל, המזוהה עם הימין הפוליטי של ארה"ב, נפתחת בעתיד הקרוב שבו ארה"ב ורוסיה מנהלות את העולם ביחד ומסתיימת בעוד אלף שנה בקיסרות גלקטית העומדת בפני מאבק ראשון מסוגו עם גזע חייזרי. בהרצאה נדון בסדרה ובתיאוריות הפוליטיות העכשוויות העומדות בבסיסה – שלחלקן צפויה השפעה רבה בחוגי הממשל האמריקאי החדש של הנשיא הנבחר דונלד טראמפ.

על המרצה: חוקר תרבות סופר ועורך אתר התרבות ברשת "קום תרבות".

11:00, מחתרת לונה החופשית,

אירוע חינוך

קינימו – עולם בשינוי

פרויקט הכתיבה של הכנס

קינימו הוא עולם גבול – השפעת הקיסרות הגלקטית עליו הולכת ופוחתת, והשפעתו של "המוסד" הולכת וגוברת. מוסדות חברתיים קמים ונופלים, משתנים ומתפתחים. שבעה מבטים שונים על עולם בשינוי.

ניהול הפרויקט ועריכת הסיפורים: אהוד מימון וקרן לנדסמן
רעיון: יואב לנדסמן

לוחמים ועריצים: ממסדים ואדם אצל היינליין / רן קרויזר ואריה אולמן

רוברט היינליין עסק רבות בממסדים ובאנשים שבתוכם – ובאלה שמורדים בהם: מנהיגים, מהפכנים, בירוקרטים, אנשי דת ועוד. הוא נהג לתאר אותם בתהליכי שינוי – יצירת ממסד, מרד בו או החלפה של ממסד אחד באחר. כך הוא בדק איך נוצרים מבני שלטון, מתי דרושה מהפכה ומתי עדיפה המשכיות, וגם – איפה הגבול של פירוק הגבולות?

רן קרויזר: סטודנט לתואר שני במקרא, ביבליופיל וחוקר מיתוסים ודתות.

אריה אולמן: סטודנט לארכיאולוגיה ומדע הדתות.

12:00, הקיסרות הסנטאורית,

ארגוני ממשל, ביטחון ומודיעין במדע הבדיוני / טל ענבר

מגוון ארגוני ממשל, מודיעין וביטחון מופיעים ביצירות מדע בדיוני מכל הסוגים: ספרים, סרטים ותוכניות טלוויזיה. בהרצאה נבחן את ההקשרים ההיסטוריים של הארגונים הבדיוניים ונראה את הקשרים בינם לבין ארגונים אמיתיים – חלקם בהשפעה ישירה על הכותבים ואחרים בדמיון תפקודי וחזותי.

על המרצה: ראש המרכז לחקר החלל במכון פישר למחקר אסטרטגי אוויר וחלל ויועץ לסוכנות החלל הישראלית.

המוסד השמימי, 14:00

נכון או לא נכון בעברית – מי קובע? / ד"ר גבריאל בירנבאום

כולנו מתקנים זה לזה שגיאות בעברית. על סמך מה? מי קובע מה נכון ומה לא נכון? כל שפה חיה משתנה כל הזמן, בין שמכירים בכך ובין שלא, והשגיאה של אתמול היא המופת של היום. אם כך, מה הטעם לתקן? ואם כבר לתקן, האם יש לזה סיכוי להשפיע? אציג שלוש גישות: שמרנות מוחלטת, מתירנות מוחלטת ודרך הביניים – הפוסקנות המפוכחת, ואדון במקומה של האקדמיה ללשון בכל זה.

על המרצה: בלשן, חוקר בכיר באקדמיה ללשון העברית ולשעבר המזכיר המדעי של האקדמיה.

המוסד השמימי, 13:00

אירוע חינם

להגיע למקום שאליו איש לא הגיע – בלי להתכוון / שמוליק לוטסי

כשקבוצה נפרדת מקבוצת האם שלה, חברה עומדים למבחן. יש מי שישמרו על המורשת והעקרונות שעל ברכיהם חוננו, ואחרים יבחרו לשנות את דרכיהם ולבנות מיקרו־תרבות חדשה. בהרצאה נציץ לקורותיהם של צוותי הספינות האבודות ב"מסע בין כוכבים", אלה שהגורל העניק להם את האפשרות להשתנות. נציג את אלה מהם שהחליטו לשמר, ומי שבחרו דווקא לאתחל.

על המרצה: בעל תואר שני במדע המדינה, כמעט מהנדס, מרצה מאז 2006 ומפעיל האתר "סטארבייס 972".

מחתרת לונה החופשית, 14:00

גלה לי מהו בית ספרך ואומר מי אתה / גלעד רזנבאום

בתי ספר קיימים במתכונת זו או אחרת כבר מתקופת יוון העתיקה. עם השנים הם עברו מהפכות אידיאולוגיות וטכנולוגיות, שהפכו את הבחירה במוסד חינוך להצהרה אידיאולוגית. גם במדע הבדיוני יש יצירות, כמו "המעניק" של לויס לורי, שקיימת בהן הכרעה דומה, או התנגשות בין אידיאולוגיות שונות באותו מרחב חינוכי.

על המרצה: מורה לספרות המלמד רובוטיקה בבית ספר דמוקרטי.

מחתרת לונה החופשית, 13:00

למכור את הירח / חגית וינר

כולנו רוצים להגיע לירח, אבל מאיפה נשיג את הכסף? נבקש מההורים? נפנה לממשלה? נפתח מימון המון כמו שעושים לסרט או למשחק קלפים? ואולי בכלל נבקש חסות מחברה מסחרית? המירוץ לחלל, והטכנולוגיות פורצות הדרך בכלל, נעשים יותר ויותר במימון של חברות מסחריות. האם אנחנו מרוויחים כשאנחנו מפקידים את עתידנו בידי בעלי ההון? ומה עם המחויבות של המדינה כלפיהן?

לבני 12-9

על המרצה: מרצה ותיקה בכנסי מדע בדיוני ופנטזיה. אמה לשלושה סקרנים. חולמת להגיע לירח לפני גיל 42.

צי הפדרציה, 14:00

עיר הפיראטים החופשית / ברק רובינשטיין

כולנו נולדנו לתוך מועדון חובק עולם של מדינות לאום, וכמעט לא יעלה על דעתנו להתנתק ממנו אי פעם. אבל לפני 400 שנה קבוצת פליטים מוסלמים ופורעי חוק נוצרים עשתה בדיוק את זה, כשייסדה רפובליקה עצמאית של שוודי ים בעיר נמל אטלנטית. ההרצאה תפליג בעקבות החיים הקצרים והסוערים של רפובליקת הפיראטים, ותחשוף את העקבות המפתיעים שהשאירה בנוף הפוליטי והתרבותי המודרני.

על המרצה: בעל תואר שני בהיסטוריה. ביקר לפני עשור בעיר הפיראטים.

הקיסרות הסנטאורית, 13:00

סייבורגים וחיות אחרות / שיר בן־אור

ב־1983 פרסמה דונה האראווי את "מניפסט הסייבורג" – מאמר על תפקידיו התיאורטיים של הסייבורג בשינויים חברתיים ופוליטיים, שנשען בין השאר על דמות הסייבורג במדע הבדיוני של התקופה. בהרצאה נבחן את הנחותיה על הסייבורג ככלי שמאפשר ומשקף שינויים חברתיים, ונשווה בין דמות הסייבורג שהאראווי הציעה לבין יצירות שפורסמו אחרי 1983. בנוסף נדון בשינויים שחלו בהצגה של מבנים חברתיים בספרות ספוקולטיבית ובגבולות הז'אנר.

על המרצה: ספרנית טכנית, בוגרת לימודי היסטוריה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה.

הקיסרות הסנטאורית, 14:00

אותות ומופתים / ד"ר תמר קיס־פפן ויערה פפו

המדליה שלכם בדרך – כלומר בתנאי שתכינו לעצמכם אות מופת אמיתי לדש הבגד, המסמן אתכם כאברי האימפריה, נסיכי הממלכה וג'ובורי המסדר. בסדנה נפישל שרזולים וניצור יחד אות מופת לכל משתתף, על פי הכבוד הראוי לו.

מיועד לצעירים ולצעירים בנפשם. דרוש ידע בסיסי בעבודות יצירה ומספריים.

מגיל 7 ומעלה. צעירים יותר בליווי הורים.

ד"ר תמר קיס־פפן: חוקרת אבולוציונית, גיקית מושבעת, מרצה בכנסים, אם ויוצרת.

יערה פפו: תולעת ספרים ויוצרת מוכשרת.

סיטש, 13:00

סדנה

פאנל – אמא, אבא, 2.4 ילדים וכלב רובוטי / ורד טוכטרמן (מנחה)

“משפחה” יכולה לקבל צורות רבות ושונות. בספרות הז'אנר – מהייליין ועד וארלי, מאסימוב ועד ראס – נעשו ניסיונות רבים לבחון את המבנה שהיא יכולה ללבוש ואת הדרכים שבהן היא עשויה להשפיע על החברה האנושית ועל הפרטים שבתוכה.

ורד טוכטרמן (מנחה): סופרת, מתרגמת והעורכת המייסדת בדימוס של “חלומות באספמיה”.

גיניה קוזלוב: מרצה מזה עשור על מדע בדיוני, פנטזיה ועוד.

נועה פז: חובבת מדע בדיוני ופנטזיה וכמעט בעלת תואר שני בפילוסופיה.

הקיסרות הסנטאורית, 15:00

צ'לם אלוהים שבאדם – מסע תיאולוגי, פילוסופי ופוליטי / ד"ר אבינועם רוזנק

מאחורי סרטי המדע הבדיוני הגדולים מסתתרות הנחות תיאולוגיות ופילוסופיות. סרטים כמו “בלייד ראנר” ו-2001: אודיסאה בחלל” יכולים לשמש מצע ללימוד בתוך עולמה של הפילוסופיה היהודית, המתלבטת בשאלות מהו אדם ומה מייחד אותו – אם בכלל. אין סרט טוב שאין מאחוריו פילוסופיה – ובהרצאה הזו נרים קצת מהפרגוד שמעבר למדיה הקולנועית.

על המרצה: מרצה לחינוך יהודי ומחשבת ישראל באוניברסיטה העברית. עוסק בפילוסופיה יהודית ובפילוסופיה של ההלכה.

המוסד השימי, 15:00

אירוע חינם

מדגימים ומשחקים עם “פרש משחקים”

סדנת היכרות עם משחקים חדשים ומרתקים, שמספקים עניין ואתגר לילדים, מבוגרים ומשפחות גם יחד. המשחקים מתאימים לגיל 7 ומעלה – מרבע שעה ועד שעה וחצי. בילוי מצוין לילדים והורים במהלך הכנס.

נדל"ן בקטן: קנו את בית חלומותיכם – ומיכרו אותו למרבה במחיר!

מלכי ישראל: האם אתם תהיו אלה שיצילו את ממלכת ישראל?

חידושים והמצאות: בנו ממלכות ואימפריות במשחק אינטנסיבי לאסטרטגים שאפתניים.

סדנה – כתב יתדות – כתב הסתרים הראשון של האנושות? / ד"ר שירלי גרץ

למה, מתי ואיך המציאו את כתב היתדות? מי היו השומרים והאכדים, איך הם הצליחו להמציא כתב יש מאין? בסדנה נפענח קטעים בכתב יתדות ונתנסה בכתיבת כתב יתדות אמיתי באמצעות שורה מחוקי חמורבי, שנכתבו לפני 3,800 שנה.

לכל הגילאים. דרושה ידיעת קרוא וכתוב.

על המנחה: בעלת תואר שלישי באשורולוגיה, עובדת בספרייה הלאומית, כותבת ומרצה על המזרח הקדום.

סיטש, 15:00

בית המדרש שבין העולמות: המוסד שבפנים / ד"ר ישראל בלפר ודניאל פידלמן

ליהודים יש מנעד עצום של מוסדות – מהמלכות האגדית של שלמה המלך ועד לאנרכיה והקומוניות הנסחרות של קוהלת. באירוע נשיט, בדו-שיח עם הקהל והמקורות, בין המבנים החברתיים של היהדות – בדגש על המבנים הנסחרים בהיסטוריה הממשית והבדיונית. מהמלוכה, דרך אימפריות מבוזרות חצי-מיתיות ועד למציאות נטולת זהות מאחדת. לקינוח נבחן איך ספרות המדע הבדיוני מרכזת ומשקפת את אותן דילמות.

ד"ר ישראל בלפר: חוקר ומרצה של היסטוריה של המדעים והרעיונות.

דניאל פידלמן: כותב ומתרגם. מלמד שפות והיסטוריה באמצעות משחק תפקידים.

מחתרת לונה החופשית, 15:00

המלוכה במקרא / ד"ר נילי ואזנה

המלכים בעולם העתיק נתפסו כיצורים נעלים שמולכים בחד האלים, ולעתים אפילו הציגו את עצמם כבני אלים. חלק מהכתובים המקראיים משקפים תפיסה דומה, במיוחד אלה שמתארים את דוד, שלמה והמלך המשיח לעתיד לבוא. אולם יש במקרא גם תפיסה מנוגדת שרואה במוסד המלוכה רע הכרחי, ואפילו חטא נגד האל. מי מעז לצאת נגד מוסד המלוכה, מתי ומדוע?

על המרצה: מרצה בכירה בחוגים למקרא והיסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו.

המוסד השימי, 16:00

אירוע חינם

הפיזיקה של הסביבונים / סילביה טמבורו

הצעצוע המוכר והפשוט של חג החנוכה פותח בפנינו עולם של כוחות פיזיקליים, ובעזרתו נדגים מגוון תופעות מרתקות ונראה איך הכללים הפשוטים חוזרים על עצמם בעולם הסובב אותנו. ההרצאה מיועדת לקהל צעיר ואינה מכילה את הגרוע מכל (מתמטיקה).

מגיל 10 ומעלה.

על המרצה: בעלת תואר שני בכימיה, בעבר מדריכה במעבדות בלמונטה לנוער.

צי הפדרציה, 15:00

הסמלים של אגודות הסתרים / שקד פלגי

מסדרים סודיים ואגודות סתרים נפוצים גם בהיסטוריה האמיתית וגם בזו המדומיית, ומופיעים בשלל ספרים, סרטים וחברות קומיקס. המשותף לכולם הוא סמל סודי, המזהה את העונדים אותו כחברים באגודה. בסדנה נכיר את עקרונות העיצוב של סמלים כאלה, וכל משתתף ייצר לעצמו סמל משלו שאותו יוכל להדביק על החולצה.

מגיל 8 ומעלה. צעירים יותר בליווי מבוגר.

על המנחה: חובב מדע בדיוני ויצירה.

סיטש, 17:00

סדנה

איק (לא) כתבים סיפור / יעל פורמן ורותם ברוכין

במופע אלתור חוויתי, סופרת ותסריטאית מזמינות אתכם להציץ על תהליך הכתיבה שלהן. אחרי שנים של ויכוחים אינסופיים הן יתיימרו לכתוב סיפור ביחד, מול עיניכם. את הדמויות, העלילה וההפתחות בסיפור תבחרו אתם.

יעל פורמן: סופרת ("ילדי בית הזכוכית") ומתכנתת. מפרסמת בקביעות סיפורים קצרים בכתבי עת מקוונים ובאסופות.

רותם ברוכין: תסריטאית, מחזאית וסופרת זוכת פרס גפן.

צי הפדרציה, 16:00

חלום, מיתוס והיסטוריה באמזונס:

ספרות ומציאות / יורם מלצר

הרומן "הדברן" של מריו ורגס יוסה, חתן פרס נובל לספרות, עוסק בשבט המצי'נגנה של האמזוניה הפראאנית-ברזילאית. בתיאור כמויאנתרופולוגי מצוירת מערכת ייחודית של אמונות, מיתוסים ומנהגי חיים הקשורים לאמונותיו של השבט. לאחרונה שב השבט הזה לאור הזרקורים, במציאות הממשית, דרך העיסוק ב"שבטים מנותקים". בין אמת מדעית לאמת ספרותית, בין אמונה לדימוי, בין פנטזיה, דמיון ומידע, בין הנסתר לגלוי.

על המרצה: סופר, מתרגם, בלשן ועורך כתב העת "אלכסון". פרסם חמישה ספרים.

המוסד השמימי, 17:00

מאדים – לשם ובחזרה / יואב וד"ר קרן לנדסמן

הצעד הראשון בדרך לאימפריה גלקטית הוא כידוע התיישבות על מאדים, ומבחינה טכנולוגית נוכל להנחית שם אנשים כבר בעשור הבא. אולם לפני כן יש לתת את הדעת על ההיבטים האנושיים של המסע למאדים והשהייה על פניו, כדי שנוכל לשרוד ולחיות בצורה סבירה לאורך זמן. הכירו את האתגרים העומדים בפנינו ודרכים יצירתיות להתמודד עמם.

יואב לנדסמן: מהנדס חלל וגיאופיזיקאי, מהנדס מערכת בכיר ב-SpaceIL, בעל הבלוג "מסה קריטית" ומנחה "החללית".

ד"ר קרן לנדסמן: רופאה אפידמיולוגית, מנהלת "מאורות" ובעלת הבלוג "סוף העולם – מבט מהיצע".

מחזרת לונה החופשית, 17:00

ירושלים החדשה – אוטופיה או דיסטופיה / תום בייקין ואחיון (מנחה)

בחודשים האחרונים החל בירושלים פרויקט ספרותי מרתק: 18 סופרים מרקעים שונים נאספו יחדיו כדי ליצור אסופה אוטופית ודיסטופית, שתורכב מנבואות אופטימיות ומסייטי בלהות על העיר. בפאנל נלמד על שני הזיגורים הספרותיים, נדבר על תפקידו של המדע הבדיוני בעיצוב העתיד ונכיר חלק ממשתתפי הפרויקט.

תום בייקין ואחיון ושחר גבאי: חברי קבוצת מפגש, שיוצרת הפקות ספרותיות דרך מפגשים בין יוצרים ובינם לבין הקהל.

הקיסרות הסנאטורית, 17:00

פאנל

מגבלה, מוגבלות, נכות וחברה במדע הבדיוני / אלה שמוק (מנחה)

לאורך השנים התפיסה החברתית של נכויות, מגבלות ומוגבלויות משתנה. ארבע מרצות יפרסו יחדיו את עולם המושגים והתפיסות דרך יצירות הזיכרון, מהעבר עד העתיד המצפה לנו. נכיר את הפוליטיקה של בריאות, מחלה, נורמליות, נכות ושונות דרך מיטב היוצרים במגוון מדיומים.

אלה שמוק (מנחה): מרפאה בעיסוק, גיקית ספרותית ומרצה – תפיסת נכות והיסטוריה ספרותית.

טליה נתיבה ברוך דרמה וזנר-שלום נבו-זינג: נכה, אקטיביסטית, ויוצרת קולנוע – הנכה בעל כוחות העל. **גינה קוזלוב:** מרצה מזה עשור על מדע בדיוני, פנטזיה ועוד – הנכה של העתיד.

נילי ברויאר: דוקטורנטית בתוכנית ללימודי מוגבלות באוניברסיטת אילינוי – אבולוציה ללא גוף.

המוסד השמימי, 18:00

פאנל

בין גלקסיות ליקום – הוויכוח הגדול של האסטרונומיה / עפר מתוקי

באפריל 1920 התקיים ויכוח פומבי בין האסטרונום הצעיר והמבטיח הארלו שיפלי לבין עמיתו הוותיק הבר קרטיס. אף שבשעתו העימות ביניהם לא משך תשומת לב רבה, כיום הוא נקרא "הוויכוח הגדול של האסטרונומיה", ונחשב לאבן דרך חשובה לא פחות מהתגליות של גלילאו בהבנת צורת היקום ומקומו בו. בהרצאה נסקור את הרקע לוויכוח, את הוויכוח עצמו, ואת השפעתו על הממד המדעי בחצי הראשון של המאה ה-20.

על המרצה: דוקטורנט לקוסמולוגיה באוניברסיטה העברית, משתתף בתכנית "החללית" וכותב הבלוג "היקום הנראה". מחזרת לונה החופשית, 18:00

למען מטרה טובה / אהוד מימון

האם המטרה מקדשת את האמצעים? חלק מהממשלות ביצירות מדע בדיוני ענו על השאלה הזאת בחיוב, והן יעשו הכול כדי להשיג מטרות שנראות להן באמת ובתמים נעלות וחיוניות. בהרצאה נראה מהן המטרות המקודשות של אסימוב, קארד, קורדוויינר סמית, היינליין ואחרים, ומה מוכונות הממשלות שלהם לעשות כדי להשיג אותן.

על המרצה: עורך את אתר האגודה למדע בדיוני ולפנטסיה ואת האסופה "היה יהיה".

18:00 צי הפדרציה,

אירוע חינוך

בעליונים כמו בתחתונים: חברות אנושיות ומכניקה

שמימית / דמיאן הופמן

האנתרופולוגיה מאפשרת לנו לבחון מבנים חברתיים שמתפתחים בסביבות ביוגיאוגרפיות שונות – החל מקיסריות המים באזורי נהרות וכלה בפיצול התרבותי של השבטים המבודדים בפפואה/גינאה החדשה. המדע הבדיוני מאפשר לנו לעסוק בסביבות מדומיינות ובחברות שמתפתחות בהן ולבחון גם חברות שהמבנה שלהן מושפע מסדר גרמי השמים. בהרצאה נבחן מקרי מבחן, כמו "שקיעה" של אסימוב, "אלאטור 933" של ג'ק ואנס ו"בעיית שלושת הגופים" של ליו צה-שיו.

על המרצה: מהנדס במשרה מלאה, מבקר במשרה חלקית ומרצה. המוסד השמימי, 20:00

אוטופיות ודיסטופיות – ספרים בדיוניים ומהפכות אמיתיות / תום בייקי-אוחיון

הרבה מדברים על האופן שבו המדע הבדיוני השפיע על המדע האמיתי בחינוך, אבל פחות מאיתנו מודעים לאופן שבו הז'אנר האוטופי השפיע על התהליכים המדיניים הגדולים בעת המודרנית. בהרצאה נבחן את הדיאלוג המיוחד בין הספרות וההיסטוריה ונראה איך הספרים האוטופיים הובילו למהפכות שמוטטו אימפריות, ואיך הדיקטטורות שבאו במקומן הולידו את הז'אנר הדיסטופי.

על המרצה: סופר ומבקר תרבות (אופוס 31). מפיק הפרויקט הספרותי "ירושלים החדשה – אוטופיה או דיסטופיה".

20:00 צי הפדרציה,

כשמוסדות נעלמים בפטרייה גרעינית / ד"ר ויקטור צירנוב

איך מוסדות השלטון מתנהלים כשהאנושות כמעט מחוסלת? כשלשאירות המזעריות שלה אין כוכב לכת? כשהיא מנסה לשרוד מול רובוטים רצחניים. סדרת הטלוויזיה "בטלסטאר גלקטיקה" הקדישה תשומת לב רבה להתנהלות שלטונית וחברתית בתקופה הכי קשה של האנושות. דרכה אפשר לבחון כמה מההיבטים של חיים ממסדיים בתנאי קיצון של השמדת האנושות.

על המרצה: מדען טילים, חובב אש, אוהב מדע בדיוני.

19:00 מחתרת לונה החופשית,

חוקים ונקניקיות: קבלת החלטות של פוליטיקאים חגי אלקיים

למה חוק ההסדרים ממשיך לעבור בכל שנה למרות ההסכמה הגורפת על חסרונותיו? מדוע נדרש לנשיא אובמה כל כך הרבה זמן להעביר את רפורמת הבריאות שלו למרות הרוב העצום בקונגרס? איך ייתכן שפידל קסטרו הפר זכויות אדם ובה בעת הכחיד את האנאלפביתיות בקובה? התשובה טמונה בפסיכולוגיה שמאחורי קבלת ההחלטות של פוליטיקאים, בתרגילים שהם נאלצים לנקוט ובנסיבות שבגללן הם כל כך מתסכלים אותנו.

על המרצה: פסיכולוג חברתי ויועץ פוליטי, חוקר במעבדה לפסיכולוגיה פוליטית באוניברסיטה העברית.

21:00 המוסד השמימי,

סדנת העברת הרצאות / ד"ר קרן לנדסמן

מעוניינים להרצות אבל מפחדים? בעלי רעיונות מרתקים שדורשים הרצאה, אבל מהססים להגיש אותם? זה המקום שבבילכם! בסדנה נעבור על כללים בסיסיים להכנת הרצאות ונתנסה בהרצאות קצרצרות.

על המרצה: רופאה אפידמיולוגית, מנהלת "מאורות" ובעלת הבלוג "סוף העולם – מבט מהיציע".

19:00 הקיסרות הסנטאורית,

אסטרוביולוגיה – המצוד אחר חיים ביקום / ד"ר רעות סורק-אברמוביץ'

יש חיים ביקום – באמת! בואו לראות אלו חיים מוזרים יש בכדור הארץ ומה הסיכוי למצוא אותם בחלל. מדע האסטרוביולוגיה מרכז תחת כנפיו תחומים מרתקים, כמו גיאולוגיה, אבולוציה, מיקרוביולוגיה, ביג דאטה, רובוטיקה ועוד. איך התחילו החיים על כדור הארץ? כיצד מגלים חיים על כוכב מרוחק? מי גר בסביבות חיים קיצוניות להחריד והאם אפשר להרוויח פתרונות ביוטכנולוגיים מחידקים?

על המרצה: אסטרוביולוגית וחוקרת של מיקרוביולוגיה ימית. מתנדבת ב-Spacell ומרצה אורחת באוניברסיטת החלל הבינלאומית.

21:00 מחתרת לונה החופשית,

נזירות קדושות או נשות עסקים? / ד"ר שירלי גרץ

לפני כ-3,800 שנה חיו במסופוטמיה נשים שנקראו "נדיתו" – מעין נזירות. לנו הן מוכרות כיום בעיקר מטקסטים משפטים וכלכליים. האם הן היו הפמיניסטיות הראשונות? ואיך מעבדים את החומרים עליהן לרומן מרתק של אישה צעירה שמגלה סודות אפלים על עברה ועתידה?

על המרצה: בעלת תואר שלישי באשורולוגיה, עובדת בספרייה הלאומית, כותבת ומרצה על המזרח הקדום.

19:00 צי הפדרציה,

11:00	עמדת רדיקליות בעת ונגד ביה"ס הצבורי / ד"ר בעז צבר אירוע חינוך	המוסד השמימי	מחזרת לגנה החופשית	צי הפדרציה	הקיסרות הסנטוארית	סיטש / קיפולי ניר (סדנה) שרון שמרוק דפנר אירוע חינוך
12:00	פאוליסם או גר כאן יותר / דניאל פידלמן	ארגוני ממשל, ביטחון ומודיעין במדע הבריוני / טל עבר	להגיע למקום שאליו איש לא הגיע - בלי להתכוון / שמוליק לוטסי	סדנת חיבור תשבצים / ד"ר דפנה קירש	לוחמים ועריצים / רן קרויזר ואריה אולמן	אומות מופתיות (סדנה) / ד"ר תמר קיסרפון וערה פפ
13:00	נכון ולא נכון בעברית - מי קובע? / ד"ר גבריאל בירנבאום	ארגוני ממשל, ביטחון ומודיעין במדע הבריוני / טל עבר	בית המדרש שבקצה העולמות: המוסד שבפנים / ד"ר ישראל בלפר ודניאל פידלמן	למכור את הירח / חגית יונר	סייבורגים וחיות אחרות / שיר בן אור	כתב יחדות (סדנה) / ד"ר שירלי גרץ
14:00	עלם אלוהים שבאדם / ד"ר אבינועם רוזנק אירוע חינוך	המלוכה במקרה / ד"ר נילי זאגנה אירוע חינוך	מאדים - לשם ובחזרה / יואב דו"ר קרן לנדסמן	הפיזיקה של הסביבונים / סילביה טמבור	אמא, אבא, 2.4 ילדים וכלב רובוטי (פאנל) / ווד טוקטרמן (מנחה)	הממלכים של אומות הסתרים (סדנה) / שקד פלגי
15:00	חלום, מיתוס והיסטוריה באמזונס - ספרות ומציאות / יוסף מלצר	מגבלה, מוגבלות, נכות וחברה במדע הבריוני (פאנל) / אלה שמרוק (מנחה)	בין גלקסיות ליקום - הוויכוח הגדול של האסטרונמיה / שופר מתקי	למען מטרה טובה / אהוד מימון אירוע חינוך	יושלים החדשה - אוטופיה או דיסטופיה (פאנל) / תום בייקין אחיון (מנחה)	
16:00	בעליונים כמו בחממתניס: חברים אנושיות ומכניקה שמימית / דמיאן הופמן	חוקים ונקיקיזי: קבלת החלטות של פוליטיקאים / חגי אלקיים	כשמוסדות נעלמים בפטרייה גרעינית / ד"ר יוקטור צ'רנוב	נזירות קדושות או נשיות עסקים? / ד"ר שירלי גרץ	סדנת העברת הראאות / ד"ר קרן לנדסמן אירוע חינוך	
17:00			אסטרובילוגיה - המרדף אחר חיים ביקום / ד"ר רעות סורק-אברמוביץ	נזירות קדושות או נשיות עסקים? / ד"ר שירלי גרץ		
18:00				נזירות קדושות או נשיות עסקים? / ד"ר שירלי גרץ		
19:00				נזירות קדושות או נשיות עסקים? / ד"ר שירלי גרץ		
20:00				נזירות קדושות או נשיות עסקים? / ד"ר שירלי גרץ		
21:00				נזירות קדושות או נשיות עסקים? / ד"ר שירלי גרץ		
22:00				נזירות קדושות או נשיות עסקים? / ד"ר שירלי גרץ		